

Viden og inspiration

Inddragelse af børn og unge i
hverdagslivet på anbringelsessteder

Viden og inspiration

Inddragelse af børn og unge i hverdagslivet på anbringelsessteder

Publikationen er udgivet af
Socialstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: info@sbst.dk
www.sbst.dk

Udgivet april 2025
Layout: 4PLUS4

Download eller se publikationen på www.sbst.dk. Der kan frit citeres
fra publikationen med angivelse af kilde.

ISBN (elektronisk udgave): 978-87-85236-56-2

Indhold

1. Indledning.....	4
Hvorfor fokus på styrket inddragelse af børn?	4
Hvad er børneinddragelse i hverdagslivsbeslutninger på anbringelsessteder?	6
2. Fire elementer til god inddragelse	8
Børnesynet er fundamentet for god inddragelse	10

3. Fokus på RUM : Skab trygge rammer.....	13

4. Fokus på STEMME : Tilpas kommunikation og information.....	16

5. Fokus på TILHØRER : Lyt aktivt til barnet	19

6. Fokus på INDFLYDELSE : Anvend barnets synspunkter.....	22

7. Forhold, som kan påvirke inddragelsen af børnene	26
8. Sådan er inspirationsmaterialet blevet til	28
9. Litteraturliste	29
Lovgivning	31
10. Slutnoter.....	32
Inspirationspakke til inddragelse på anbringelsessteder	34

1. Indledning

Dette hæfte indeholder viden om og inspiration til, hvordan I som ledelse og medarbejdere på børne- og ungehjem kan udvikle og styrke jeres praksis for inddragelse af børn og unge i deres hverdagsliv på anbringelsesstedet. Hæftet er også skrevet til jer, der som ledere og konsulenter i familieplejen er med til at understøtte plejeforældre i den løbende inddragelse af børn og unge i plejefamiliernes hverdag. I hæftet kan I læse om centrale elementer, som kan bidrage med fælles forståelse, faglig retning og konkrete opmærksomhedspunkter i jeres arbejde med at inddrage børnene og de unge i deres hverdagsliv.

Det samlede inspirationsmateriale til inddragelse af børn og unge på anbringelsessteder indeholder, foruden nærværende hæfte, også forslag til konkrete redskaber, som I kan bruge i praksis. Redskaberne er samlet i et katalog, som I finder her: [Inddragelse på anbringelsessteder](#).

Af hensyn til læsevenligheden anvendes i den resterende del af hæftet begrebet "børn", som refererer til både børn og unge.

Vidensgrundlag

Hæftet bygger dels på en gennemgang af litteratur med fokus på inddragelse af børn i udsatte positioner og hverdagslivet på anbringelsessteder, dels på interviews med plejeforældre, familieplejekonsulenter, personale på børne- og ungehjem samt børn anbragt på børne- og ungehjem og i plejefamilie.

Læs mere om vidensgrundlaget i kapitel 8.

Hvorfor fokus på styrket inddragelse af børn?

Fokus på inddragelse af børn i udsatte positioner er senest blevet skærpet med den politiske aftale om Børnene Først og barnets lov, som trådte i kraft 1. januar 2024.¹

I barnets lov stadfæstes et tidssvarende børnesyn, som indebærer, at børn skal anerkendes som selvstændige individer, der har ønsker og perspektiver på eget liv.² På samme tid understreger loven børnenes ret til at blive inddraget og få medindflydelse på forhold, der vedrører dem selv.³ Et vigtigt led i det professionelle arbejde med at sikre omsorg, trivsel og udvikling for børn, som anbringes uden for hjemmet, er altså at understøtte, at børnenes egne synspunkter løbende inddrages, og at børnene får mulighed for indflydelse og medbestemmelse på forhold af betydning for dem selv og deres liv. Det gælder, såvel når anbringelsen planlægges som undervejs i anbringelsen.⁴

Den anbringende kommune – repræsenteret ved børne- og ungerådgiveren – har ansvar for at inddrage barnets synspunkter, som skal være styrende for sagsbehandlingen og sikre, at anbringelsen tager afsæt i barnets ønsker og behov. Plejeforældre og personale på børne- og ungehjem har samtidig en central rolle i at støtte børnene til at udtrykke deres perspektiver samt sikre, at disse perspektiver løbende bliver inddraget i beslutninger om deres hverdag på anbringelsesstedet og formidlet til myndigheder, der træffer afgørelser om deres liv.⁵

Undersøgelser viser, at børn på anbringelsessteder oplever, at de har indflydelse på flere forhold, der påvirker deres hverdag på anbringelsesstedet.⁶ Samtidig peger international forskning på, at anbragte børn i højere grad oplever at blive inddraget i de mindre beslutninger tæt på deres hverdag på

anbringelsesstederne end i de større beslutninger af betydning for deres fremtid.⁷ Børn, som er anbragt uden for hjemmet, peger selv på, at de gerne vil inddrages mere i både store og små beslutninger og aktiviteter på deres anbringelsessted.⁸

Det øgede fokus på inddragelse som fundament for den socialfaglige indsats er en anledning til, at personale på børne- og ungehjem og plejeforældre overvejer, hvordan børnene oplever at blive inddraget i hverdagslivet på anbringelsesstederne, og hvad der kendetegner anbringelsesstedets praksis for inddragelse.

Børneinddragelse understøtter kvalitet i indsatsen

Der er en række faglige grunde til, at den løbende børneinddragelse er et vigtigt led i det professionelle arbejde med at sikre omsorg, trivsel og udvikling for børnene i forbindelse med en anbringelse.

- › Barndommen kan betragtes som en fremmed kultur for voksne, hvor børns måde at tænke og opleve er væsentlig forskellig fra voksnes, men hvor der blandt børn indbyrdes er en fælleshed i

den måde, de tænker og oplever deres omgivelser.¹⁴ Voksne kan have svært ved, uden først at konsultere børnene, at formulere, hvordan børnene oplever forholdene omkring dem.¹⁵ Inddragelse af børns perspektiver i hverdagsbeslutninger forudsætter derfor, at børnene bliver aktivt inddraget i processen.

- › Børn besidder vigtig viden om dem selv, og hvis hjælpen og støtten fra de fagprofessionelle og plejeforældre skal have bedst mulig virkning, skal børnenes egen viden bringes aktivt i spil, så indsatsen kan tilpasses efter barnets konkrete situation, ønsker og behov. På den måde bliver det muligt at tilrettelægge og gennemføre en mere målrettet og skræddersyet indsats, som også barnet oplever som meningsfuld.¹⁶
- › Børn lærer gennem samarbejde og inddragelse, med støtte fra voksne, at indgå i dialoger og give udtryk for egne perspektiver, hvilket styrker børnenes livsmestring og deres oplevelse af empowerment. Det vil sige, at børnenes handleevne og ejerskab over beslutninger, der påvirker deres hverdagsliv og fremtidsmuligheder, øges.¹⁷ Denne

Hvad siger loven overordnet om indsats og inddragelse på anbringelsessteder?

Ved en anbringelse overgår ansvaret for at varetage den daglige omsorg for et barn eller en ung fra forældrene til plejeforældre eller personale på et børne- og ungehjem (voksenansvarsloven, § 3.)⁹ Indsatsen på anbringelsesstedet har til formål at varetage omsorg og sikre tryghed, trivsel og udvikling for børn og unge. Anbringelsesstedet skal arbejde målrettet med at understøtte børnenes udvikling i gode sociale fællesskaber, læring, uddannelse, beskæftigelse og forebyggelse af kriminalitet (barnets lov, § 44.)¹⁰

Barnets lov, § 5, stk. 1 og 2, fastsætter, at børn og unge med særlige behov har ret til inddragelse og ret til indflydelse på forhold, der vedrører dem.¹¹ Bestemmelserne i § 5, stk. 1 og 2, ligger i tråd med FN's Børnekonventions artikel 12, som fastsætter, at børn og unge dels har ret til at udtrykke deres synspunkter, dels har ret til, at synspunkterne tillægges passende vægt.¹²

Den anbringende kommune, personificeret ved børne- og ungerådgiveren, sætter med inddragelse af barnet og forældrene de overordnede rammer for anbringelsen, fx ved at fastsætte rammerne for kontakt og samvær mellem barnet og barnets forældre.¹³

læreproces er ikke mindst vigtig for børn, som anbringes uden for hjemmet, fordi disse børn ofte på et langt tidligere tidspunkt end andre børn, allerede tidligt i deres barndom, skal støttes i at udvikle færdigheder til at mestre inddragelse og medbestemmelse i deres eget liv.¹⁸

- › Når børn tager del i diskussioner og beslutninger, får de erfaringer med medbestemmelse i praksis, som er vigtigt for børnenes muligheder for på sigt at deltage i det demokratiske samfund.¹⁹

Hvad er børneinddragelse i hverdagslivsbeslutninger på anbringelsessteder?

Hverdagslivsbeslutninger

Ankestyrelsen har defineret hverdagslivsbeslutninger som: "Beslutninger, der har en større eller mindre betydning for et barns hverdag under en anbringelse. En hverdagslivsbeslutning kan fx være, hvilken fritidsaktivitet barnet skal gå til, hvilket tøj barnet må gå i, eller hvor barnet skal gå i skole." ²⁰ Hverdagslivsbeslutninger for børn under en anbringelse kan dermed vedrøre en række forskellige forhold herunder:

- › Rammerne for hverdagslivet, fx dagstruktur, husregler og fysiske faciliteter
- › Dagligdagen i hjemmet, fx mad og aktiviteter
- › Skolegang, uddannelse og fritid
- › Sundhed og helbred
- › Den daglige kontakt med venner og øvrigt netværk.

I praksis vil det som oftest være personalet på anbringelsesstedet eller plejeforældrene, der sammen med barnet træffer beslutninger om de fleste forhold, der hører til barnets hverdag under anbringelsen.²¹ Fordi barnets hverdag foregår på anbringelsesstedet vil det nemlig ofte også give mening, at det er her – tæt på barnets hverdag – at beslutninger om hverdagen træffes.²²

Anbringelsesstedet vil i mange tilfælde indgå mere eller mindre faste aftaler med barnets forældre om, hvilke beslutninger i hverdagen forældrene ønsker

at blive involveret i. Forældrene vil desuden ofte – i kraft af forældremyndigheden – bevare retten til at tage stilling til flere af barnets personlige forhold. Det kan fx være, at forældrene står for kommunikation med offentlige myndigheder eller skal give samtykke til bestemte begivenheder i barnets hverdagsliv.²³

Nogle beslutninger i barnets hverdag kræver desuden, at kommunen træffer forvaltningsretlige afgørelser. Det gælder ofte ved større beslutninger i barnets hverdag, fx i forhold til barnets skolegang. I sådanne hverdagssituationer kræver det altså et særligt samarbejde mellem barnet, forældrene, kommunen og anbringelsesstedet.²⁴ Børne- og ungerådgiveren vil desuden ofte skulle inddrages, hvis der opstår uenighed om forhold i barnets hverdag mellem forældre og anbringelsessted. Det kan fx være i beslutninger om barnets samvær med forældrene.²⁵ I hvad og i hvilket omfang, det i øvrigt er nødvendigt at inddrage børne- og ungerådgiveren i beslutninger om barnets hverdagsliv, vil afhænge af samarbejdet mellem forældre og anbringelsessted, idet beslutninger, der er konflikt om, i praksis ofte overlades til kommunen.²⁶

Uanset hvilke voksne der har beslutningskompetencen og skal samarbejde omkring at træffe beslutningen i den konkrete hverdagssituation, er det altid vigtigt, at barnet inddrages i beslutninger af betydning for dets egen hverdag.

Dialogredskab målrettet myndighedsområdet

Social- og Boligstyrelsen har udviklet et dialogredskab, som kan bruges, når børne- og ungerådgivere på myndighedsområdet sammen med et barn, som er anbragt uden for hjemmet, og barnets forældre skal træffe beslutninger om hverdagslivet på barnets anbringelsessted.

[Find dialogredskabet her.](#)

Uformel og formel inddragelse i hverdagen

For langt de fleste børn, der er anbragt uden for hjemmet, minder dagligdagens rutiner og aktiviteter om de aktiviteter, der foregår i andre jævnaldrende børns hjem. Når plejeforældre og personale inddrager børnene i hverdagslivet, har det således mange fællestræk med forældres løbende inddragelse af deres børn i det daglige. Inddragelsen er ofte uformel og foregår gennem hverdagens dialoger og aktiviteter og er dermed en integreret del af den daglige omsorg for børnene.²⁷

Den *uformelle inddragelse* dækker over den inddragelse, som ikke er planlagt, og som ofte vil finde sted i det løbende samvær med barnet eller børnegruppen. Denne del af inddragelsen handler blandt andet om at gribe de anledninger til inddragelse, som opstår på barnets eller børnenes initiativ, og om løbende at spørge ind til og høre børnene om deres synspunkter og ønsker i forskellige hverdagssituationer.²⁸

”Det er også mere, jeg tænker på, i stedet for at det skal være ved et børnemøde eller ved en trivselssamtale, så i de små samtaler kan man også lytte til dem. (...) Det ved jeg i hvert fald, jeg gør meget på [afdelingen], hvor det er nogle piger, der ikke ligefrem kommer ud og siger, hvad de gerne vil, men det er mere i de små samtaler, vi finder ud af det. (...) Det der med at det ikke er struktureret, men faktisk bare i alle de små øjeblikke.”

(Medarbejder på børne- og ungehjem)

På nogle punkter adskiller børns hverdagsliv på anbringelsessteder sig imidlertid fra andre børns. Børn, der er anbragt uden for hjemmet, skal som oftest forholde sig til flere professionelle som fx flere pædagoger på deres børne- og ungehjem, børne- og ungerådgivere og familieplejekonsulenter, ligesom børn i plejefamilier ofte skal forholde sig til to familier.²⁹

Særligt de professionelle vilkår på børne- og ungehjem betyder, at børnenes hverdag i højere grad end i familier er præget af faste strukturer, regler og rutiner. Disse vilkår giver særlige betingelser for inddragelsen af børnene i hverdagslivet, fx fordi samtaler med kontaktpædagog skal indpasses i dennes arbejdschema, eller fordi husregler skal rumme børn med meget forskellige behov.³⁰ Netop de særlige betingelser for hverdagslivet under en anbringelse medfører også, at der i højere grad end for andre børn i hverdagslivet sker inddragelse af mere formel karakter.

Den *formelle inddragelse* kan tage form af faste strukturer for møder og samtaler på anbringelsesstedet, hvor det på forhånd er planlagt og kendt for barnet, at børnenes perspektiver på hverdagslivet kan drøftes, fx regelmæssige samtaler mellem en plejeforælder/kontaktperson og et barn eller børne- og husmøder i en afdeling på et børne- og ungehjem eller i plejefamilien.³¹

Individuel og kollektiv inddragelse

I hverdagen på et anbringelsessted må de voksne ofte have fokus på både omsorg for det enkelte barn og for en samlet børnegruppe. Det kan være en gruppe af børn på børne- og ungehjemmet eller andre børn i plejefamilien. Når børnene skal inddrages betyder det, at plejeforældre og personale må forholde sig til forskellige niveauer af inddragelse, afhængigt af om det forhold, der skal tages stilling til, alene vedrører et enkelt barn, fx deltagelse i fritidsinteresser, eller om forholdet vedrører en gruppe af børn og eventuelt voksne, fx samvær og fælles aktiviteter på børne- og ungehjemmet eller i plejefamilien.³²

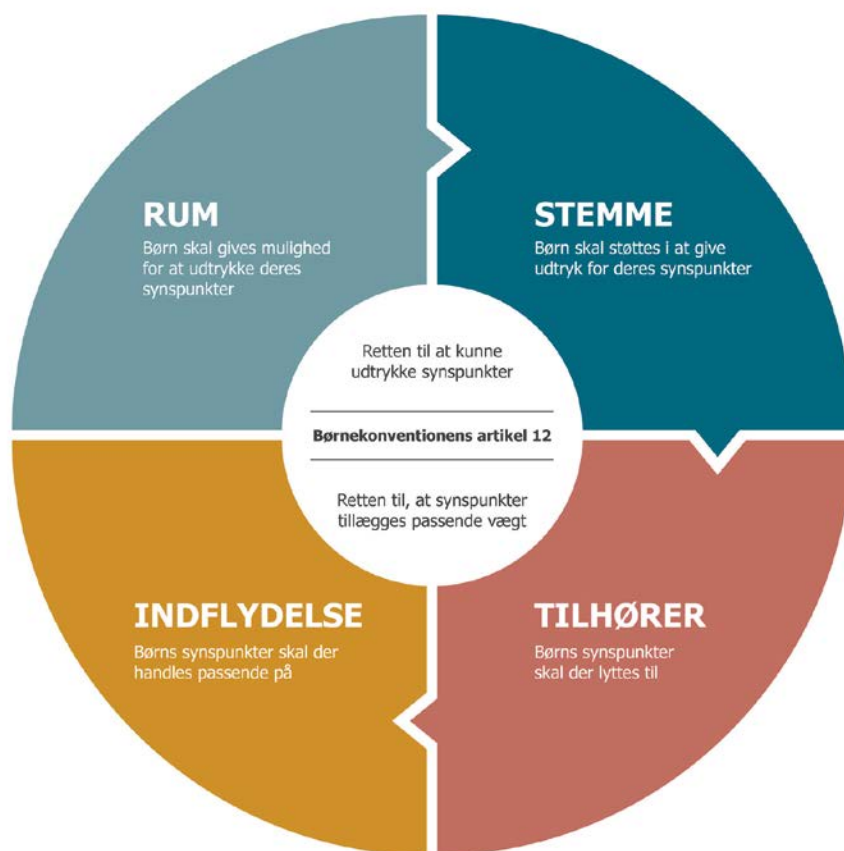
Den kollektive inddragelse, hvor flere børn inddrages sammen, stiller, ud over hensynet til det enkelte barn, krav til, at plejeforældre og personale forholder sig til de dynamikker, der kan eksistere mellem børnene, og afvejer børnenes individuelle ønsker og behov i forhold til gruppens samlede bedste – enten familiens eller børnegruppens.³³

2. Fire elementer til god inddragelse

Når I arbejder med at udvikle jeres praksis for at inddrage børnene, er der fire elementer, som er vigtige at tage højde for, når det handler om **reel inddragelse**: *Rum, Stemme, Tilhører og Indflydelse*.³⁴ I kan bruge elementerne til at reflektere over, hvordan I sikrer god inddragelse i børnenes hverdag og til løbende at overveje, hvordan I skaber de bedste forudsætninger for, at børnene oplever sig inddraget.

De fire elementer for god inddragelse er baseret på en model for børneinddragelse, som er udviklet af den irske professor Laura Lundy. Lundys model tager udgangspunkt i to dele af FN's Børnekonventions artikel 12 – retten til at udtrykke sine synspunkter og retten til, at synspunkterne tillægges passende vægt.³⁵

Lundys model sætter fokus på "reel inddragelse" ved at fremhæve det dobbelte fokus i inddragelse af børn. Inddragelse handler både om, at det enkelte barn bliver inddraget og hørt og om, at barnet får indflydelse på de beslutninger, der træffes. Inddragelse er således mere end en aktivitet. Reel inddragelse gennem dialog og deltagelse på anbringelsessteder indebærer dermed, at plejeforældre og personale på børne- og ungehjem i omsorgsarbejdet løbende og systematisk reflekterer over og drøfter, hvorledes de sikrer, at børnene både har gode muligheder for at udtrykke deres synspunkter, og at disse synspunkter tages alvorligt og indgår i beslutninger om hverdagslivet.

Model for børneinddragelse, inspireret af Lundy, 2007

Fire elementer til reel inddragelse af børn

RUM

Elementet rum handler om, hvorvidt og hvordan barnet ønsker at blive inddraget. Det handler om, hvordan man kan skabe et trygt fysisk, mentalt og inkluderende rum til barnet, så barnet kan udtrykke sine synspunkter, håb og drømme. Elementet rum handler derfor både om det fysiske rum, det mentale rum, det inkluderende rum og om tid.³⁶ Tid er med til at sætte rammer for rummet for børneinddragelse, fx kan akutte situationer påvirke muligheder for reel inddragelse.³⁷ Herudover har barnet brug for tid til at forme og give udtryk for sine synspunkter og tid til at opbygge en tillidsfuld relation, der giver mulighed for at snakke om svære ting.³⁸

STEMME

Børn har ret til frit at give udtryk for deres synspunkter. Elementet stemme handler om, hvordan man understøtter, at barnet får udtrykt sine synspunkter, herunder hvordan man giver passende børnevenlig information til barnet. Det handler også om, hvordan man tilpasser samtalen eller anden kontakt til barnet, fx ved at tilbyde passende kommunikationsformer, tilpasse grad af abstraktionsniveau etc., så barnet får den relevante støtte til at udtrykke sig. Derudover kræver det, at der er den nødvendige tid til, at barnet kan forstå de forhold, det inddrages i.³⁹

TILHØRER

Elementet tilhører handler om, hvordan man sørger for, at det er de personer, der har relevant beslutningskompetence, der lytter til barnets synspunkter. Det er vigtigt, at den fagprofessionelle lytter til og forstår de synspunkter, som barnet giver udtryk for. Det kræver, at alle samarbejdsparter omkring barnet er forpligtet til at lytte til og forstå barnets perspektiv, herunder at der er formelle strukturer til stede, der understøtter det. Den fagprofessionelle er forpligtet til at lytte, så inddragelsen får betydning for de endelige beslutninger og ikke kun bliver en symbolsk handling.⁴⁰

INDFLYDELSE

Elementet indflydelse handler om, hvordan man sørger for, at barnets synspunkter bliver taget alvorligt, og at der handles relevant på det. Det at sikre, at barnet får en stemme, er ikke nødvendigvis svært i sig selv. Det svære kan være at give passende vægt til barnets synspunkter ud fra barnets alder og modenhed. At "passende vægt" kobles med barnets "alder og modenhed" kræver en vurdering hos den fagprofessionelle, hvor blandt andet opfattelsen af selvbestemmelse og evne til at tage beslutninger i sit eget liv bliver vigtigt.⁴¹

Laura Lundys model udgør en overordnet ramme for børneinddragelse, som kan bruges i de forskellige miljøer, hvor børn indgår, som fx skolen, fritidslivet og på anbringelsesstedet.⁴² Lundys model er en ramme til forståelse af inddragelsens centrale elementer og angiver hverken bestemte metoder eller redskaber, som skal anvendes.

De konkrete metoder og redskaber, som anvendes i inddragelsesarbejdet, må altid tilpasses det enkelte barns eller den konkrete børnegrupperes forudsætninger og behov. Ligesom det resterende omsorgsarbejde på anbringelsesstedet kræver det, at plejeforældre og personale har et godt kendskab til børnene og deres behov og er undersøgende på, hvordan inddragelsen af det enkelte barn bedst kan ske.⁴³ Den konkrete inddragelse må både bero på barnets alder, erfaringer, kognitive funktionsniveau og kommunikative færdigheder, så forventninger og tilgange til barnet i interaktionen er alderssvarende og stemmer overens med barnets udviklingsniveau, formåen og ressourcer, ligesom særlige belastninger og traumer hos barnet må tages med i betragtning. Ud over det specifikke kendskab til det enkelte barns forudsætninger for inddragelsen kan det være brugbart at trække på generel viden om en bestemt børnegruppe.⁴⁴

I dette inspirationshæfte er modellen omsat til netop hverdagslivet på anbringelsessteder, og hvordan der konkret kan arbejdes med elementerne i den daglige praksis og omsorgsarbejdet på børne- og ungehjem og i plejefamilier. Derfor er elementerne beskrevet med fokus på de situationer i hverdagslivet, hvor der er et direkte og aktivt samspil mellem barnet og de voksne, og hvor det er børnenes enten verbale eller nonverbale synspunkter, der er i centrum. Elementerne kan anvendes som inspiration i både situationer, hvor et enkelt barn inddrages og i situationer, hvor en gruppe af børn på anbringelsesstedet inddrages.

Mere viden om Laura Lundys model for børneinddragelse

Læs en introduktion til Laura Lundys model for børneinddragelse i 2-pageren "Laura Lundys model for børneinddragelse".

[Find 2-pageren her.](#)

Få viden om, hvordan man kan sætte indholdsmæssigt fokus på hvert af elementerne i Laura Lundys model, og find handleanvisninger, der understøtter elementernes fokus ved hjælp af plakaten "Laura Lundys model for børneinddragelse".

[Find plakaten her.](#)

Børnesynet er fundamentet for god inddragelse

Laura Lundys model bygger på et tidssvarende børnesyn, hvor barnet ses som et selvstændigt, helt menneske, der har evner til at udtrykke sig og til at deltage frit i samfundet. Et vigtigt grundlag for arbejdet med at omsætte modellen og sikre god inddragelse i hverdagen på anbringelsesstederne er derfor et fælles børnesyn, der understøtter inddragelse af børnene.⁴⁵

Børnesynet omfatter de grundlæggende opfattelser og holdninger til børn og deres udvikling, behov og rettigheder, som har indvirkning på, hvordan de voksne møder, er sammen med og inddrager børnene i hverdagen.⁴⁶ Et klart defineret og fælles børnesyn i plejefamilien eller på børne- og ungehjemmet kan være med til at sikre, at det enkelte barn mødes med en ensartet tilgang og forståelse af, hvordan de kan byde ind og få indflydelse på hverdagslivet.⁴⁷ Det er ikke mindst væsentligt på børne- og ungehjem, hvor det ofte vil være flere forskellige voksne, der er sammen med børnene i hverdage.

For børn, som anbringes uden for hjemmet, gælder det ofte, at anbringelsen er et stort indgreb i hverdagslivet, ligesom en stor andel af de børn, som anbringes, vil have oplevet voldsomme hændelser, omsorgssvigt eller kriser.⁴⁸ Et dilemma i børnesynet på anbringelsessteder kan derfor fx være forholdet imellem at inddrage og at beskytte børnene. Ét børnesyn kan se inddragelse som en risiko for at ansvarliggøre barnet i beslutninger, som det skal beskyttes fra. Et andet børnesyn kan betragte børn som selvstændige individer i egen ret, som skal inddrages i beslutninger om deres eget liv på lige fod med voksne. I et sådant børnesyn kan inddragelsen af børnene ses som en beskyttelsesform, da man gennem inddragelse opnår viden om børnenes egne perspektiver og behov. Laura Lundy taler om inddragelse og beskyttelse som to sider af samme sag i modsætning til inddragelse kontra beskyttelse.⁴⁹

”Vi kigger på ressourcer frem for alt andet. (...) Det er det samme fokus, vi har [på børne- og ungehjemmet] med sådan et overordnet menneskesyn, der er ressourcefokuseret. (...) At alle gør det bedste, de kan. (...) Jeg var til et opfølgingsmøde, hvor der var en far, som sagde: 'Min søn hedder R, han er 17 år, han er teenager, og så har han en udfordring'. Det er den rækkefølge, jeg synes, vi skal se på børn i. De er ikke bare diagnoser, bogstaver eller problemer. Vi skal først og fremmest se dem, som hvem de er.”

(Skoleleder på børne- og ungehjem)

Inspiration til indholdet i jeres børnesyn

Til inspiration i udarbejdelsen af jeres eget børnesyn kan I finde eksempler på børnesyn her:

- › [Find børnesynet fra Partnerskab om Børnene Først her.](#)⁵⁰
- › [Find børnerådets børnesyn her.](#)⁵¹
- › [Find Børns Vilkårs børnesyn her.](#)⁵²

Refleksionsspørgsmål til udviklingen af et fælles børnesyn

At udvikle og efterleve et fælles tidssvarende børnesyn kræver, at familieplejekonsulenter, plejeforældre eller personale på børne- og ungehjem løbende reflekterer over, hvordan børnesynet afspejler sig i konkrete handlinger i hverdagen. Dette bidrager til, at børnesynet efterhånden bliver en naturlig del af måden, hvorpå plejeforældre og personale møder børnene.⁵³

På børne- og ungehjem har ledelsen ansvaret for, at der udvikles et fælles børnesyn i personalegruppen, som sætter retning for den løbende inddragelse af børnene i hverdagen. Personalemøder, supervisionsmøder eller lignende er fora, hvor ledelse og medarbejdere sammen kan arbejde med at udvikle og vedligeholde et fælles børnesyn.⁵⁴ I familieplejen er det tilsvarende ledelsen, der er ansvarlig for, at der blandt familieplejekonsulenter og i samarbejdet med plejeforældre udvikles og arbejdes efter et fælles børnesyn, der understøtter inddragelse af børnene.

I arbejdet med at udvikle og vedligeholde det fælles børnesyn er det centralt, at børnenes egne perspektiver inddrages, så børnesynet også kan tage afsæt i, hvilke værdier børnene vurderer betydningsfulde, og hvordan børnene overordnet ønsker at blive mødt og inddraget i hverdagen.

Refleksionsspørgsmål

Refleksionsspørgsmålene kan bruges til at igangsætte faglig refleksion og dialog om værdier i arbejdet med børnene i personalegruppen på børne- og ungehjemmet eller i møder mellem konsulenter og plejeforældre i familieplejen,

Vær i jeres drøftelser gerne så konkrete som muligt, i forhold til hvordan jeres børnesyn kommer til udtryk i praksis. Giv også gerne hver især konkrete eksempler fra jeres dagligdag.

- Hvad kendetegner de forskellige børnesyn, der er til stede i personalegruppen eller i plejefamilien lige nu?
  - Hvilke forskellige perspektiver er der på tilgangen til det enkelte barn og på inddragelse af børnene?
  - Hvilke udfordringer oplever vi, at vi har med at møde børnene med den samme tilgang, og hvad fungerer særlig godt i det, vi allerede gør?
- Hvilke værdier vil vi gerne stå på i det fælles børnesyn?
  - Hvad skal der til, for at vores børnesyn understøtter, at børnene oplever at blive respekteret og anerkendt i deres hverdag?
  - Hvilke værdier oplever børnene er vigtige i deres hverdag, og hvordan kan børnene konkret mærke og se det børnesyn, vi har?
  - Er der værdier, som ikke hører hjemme i vores børnesyn?
- Hvilke muligheder og dilemmaer ser vi ved at inddrage børn, som er udsatte og sårbare? Hvilke forhold i hverdagslivet i plejefamilien eller på børne- og ungehjemmet mener vi generelt, at børnene har ressourcer og kompetencer til selv at træffe beslutning om; hvilke forhold bør børnene og de voksne i fællesskab træffe beslutning om, og for hvilke forhold bør det primært være de voksne, med inddragelse af børnenes synspunkter, der træffer beslutning?
- Hvad siger vores husregler på børne- og ungehjemmet eller regler i plejefamilien om det børnesyn, vi har? Stemmer reglerne overens med det børnesyn, vi ønsker, og den børnegruppe, vi har lige nu?
- Hvilke tegn skal vi i vores praksis kunne se for at konkludere, at vi handler efter et tidsvarende børnesyn, som understøtter reel inddragelse af børnene?

3. Fokus på RUM: Skab trygge rammer

Børnene skal opleve et hjem, hvor det er trygt at udtrykke deres synspunkter, ønsker og behov i hverdagen.

En forudsætning for, at børn kan inddrages i forhold, der vedrører deres eget liv, er, at de tilbydes trygge rammer, som understøtter dem i at give udtryk for deres synspunkter, ønsker og behov.⁵⁵ Rammerne handler om, at de voksne omkring barnet skal skabe et fysisk, mentalt og inkluderende rum med den fornødne tid, så barnet trygt kan give udtryk for sine synspunkter.⁵⁶ Børn har individuelle forudsætninger, ressourcer og behov, og det vil derfor være forskelligt, hvornår og under hvilke omstændigheder det enkelte barn føler sig trygt.⁵⁷

Det er vigtigt løbende at være nysgerrig på, om barnet har præferencer, i forhold til hvordan og i hvilken grad barnet ønsker at blive inddraget i konkrete situationer.⁵⁸ Barnet skal også have mulighed for at sige fra over for inddragelsen såvel inden som undervejs i samtaler og aktiviteter, hvor barnet inddrages. Det bør altid respekteres, hvis et barn siger fra og ikke ønsker at deltage. Her er det dog vigtigt at undersøge, om barnet afviser at blive inddraget og få medbestemmelse i den konkrete situation, eller om afvisningen snarere skyldes de rammer og betingelser, som barnet tilbydes at deltage under.⁵⁹

Dialogkort "Rum"

Find spørgsmål, der kan igangsætte refleksion og dialog om elementet rum, her.

De fysiske rammer

At skabe trygge rammer omkring inddragelsen, som understøtter barnet i at deltage og udtrykke sig, handler blandt andet om at invitere barnet ind i et fysisk rum, hvor det enkelte barn føler sig trygt.⁶⁰ Plejeforældre eller personale kan derfor med fordel overveje, hvor det er mest hensigtsmæssigt, at inddragelsen finder sted. Det vil sige, om både den fysiske placering og indretningen af rummet føles trygt for barnet, og om inddragelsen sker der, hvor barnet ønsker det.⁶¹

Det kan fx være væsentligt at tage højde for, om tilstedeværelse af andre børn i rummet kan have betydning for barnets deltagelse og dermed for udbyttet af kommunikationen.⁶² Her kan det i nogle situationer blandt andet være gavnligt at skabe et rum i rummet, hvor der er mulighed for at have en afskærmet børnesnak med det enkelte barn eller på anden vis at tage hensyn til, at nogle samtaler bedst understøttes, når de finder sted i private omgivelser.⁶³

”Om [red. samtalen om barnets ressourcer] var ude i stuen, eller om det var på deres eget værelse – det gjorde bare en kæmpe forskel. De to af dem sad jeg inde på værelset sammen med, men den sidste ville sidde i stuen, hvor så hendes søster sad. Så jeg kunne mærke, at det blev bare en anden samtale, for hun troede jo, at søsteren lyttede efter. Så jeg havde helt klart bedst resultat af, at vi gjorde det inde på værelset – i deres rum.”

(Medarbejder på børne- og ungehjem)

Fælles aktiviteter, hvor den voksne oplever eller laver noget sammen med barnet, som barnet har interesse for, kan være en konkret måde at skabe en tryk ramme omkring inddragelsen på. Det kan fx være at gå eller køre en tur sammen, at lave mad sammen eller at se en film sammen. Det kan også være at gøre noget ekstra ud af situationen, fx ved at servere noget, som barnet kan lide. Samværet om noget fælles kan gøre det lettere for barnet at indgå i og være vedholdende i interaktionen. Det kan også udvide den voksnes forståelse af barnet, hvilket kan være særlig gavnligt, når relationen mellem voksen og barn er ny.⁶⁴

” (...) Hvis de står og laver noget samtidigt i køkkenet, så er det faktisk nemmere for barnet også at indgå nogle aftaler, indgå i dialogen og være vedholdende.”

(Familieplejekonsulent)

Relationen mellem barn og voksen

Som et led i at skabe trygge rammer omkring inddragelsen er det endvidere vigtigt at tilpasse det mentale deltagelsesrum, så barnet kan føle sig trygt ved frit og åbent at give udtryk for sine synspunkter.⁶⁵ Her er det vigtigt at overveje, hvilke voksne der taler med barnet, og hvilke voksne der er til stede i rummet, samt hvilken relation barnet har til de voksne.⁶⁶

En engageret og tillidsfuld relation mellem barn og voksen kan bidrage til barnets trykghed i situationen, fordi børn ofte vil have nemmere ved at give deres mening til kende over for en voksen, som de oplever at have en god relation til.⁶⁷ Man kan derfor fx tilbyde børnene at have en kendt voksen såsom deres kontaktpædagog med, hvis den konkrete aktivitet faciliteres af voksne, som er mindre kendte for børnene.⁶⁸

Tætte relationer kan i nogle sammenhænge imidlertid også være begrænsende for barnets muligheder for at udtrykke sig frit, fx hvis barnet oplever loyalitetskonflikter eller frygter at skade den gode relation til den voksne.⁶⁹ Det kan i nogle tilfælde derfor være en del af plejeforældres og personales opgave at understøtte barnet i at opnå kontakt til en ”neutral” eller ”uvildig” voksen, som barnet kan tale med, uden at en etableret relation eller et eksisterende kendskab til barnet spiller ind.⁷⁰ I nogle tilfælde kan det desuden være relevant at gøre brug af en tredje-part som bisidder til barnet. Tilstedeværelsen af en bisidder kan bidrage til at øge barnets selvtilid til at deltage og kan have betydning for det ulige magtforhold, som kan eksistere mellem barn og voksen.⁷¹

Samlet set er det altså vigtigt, at personale og plejeforældre trækker på viden om barnets relationer til forskellige voksne og sammen med barnet taler om og undersøger, hvordan de voksnes forskellige ”roller” i relationen til barnet bedst kan bringes i spil, når barnet skal støttes i at udtrykke sine perspektiver og behov.

” Det er både, at plejeforældrene og jeg har snakket om, at plejefar er tættere på drengen end plejemor. Hvem får mest held til at indgå i nogle samtaler, hvor man har oplevelsen af, at han giver lidt af sig selv – er der forskel på det? Hvis der er en samtale, der på en eller anden måde bliver lidt længere eller dybere – er der så forskel på rammen? Det er meget sådan nogle ting. Noget med relation og noget med at være opmærksom på, hvad det er for faktorer, der kan være udslagsgivende.”

(Familieplejekonsulent)

Den tidsmæssige ramme

Endelig indebærer gode rammer for den løbende inddragelse, at der afsættes tid til børnenes inddragelse – både de uformelle samtaler i hverdagen og de mere formaliserede anledninger til inddragelse. Plejeforældre og personale bør allokere tid og ressourcer til selve inddragelsen af barnet såvel som til forberedelse og opfølgning sammen med barnet. Barnet bør også tilbydes tid til at overveje sine perspektiver på ønsker og behov, inden barnet skal kommunikere sine perspektiver videre til de voksne.⁷²

At rammerne for inddragelsen er tydelige for børnene, og at børnene forstår, hvornår inddragelsen vil foregå, fx ved at der er fastlagt strukturer og systematikker for inddragelsen, kan skabe tryk for børnene.⁷³

”Jeg har en plejefamilie, som har haft nogle perioder, hvor de har haft onsdagsmøde med et plejebarn. Og det gjorde, at de med hinanden vidste, at det var det rum, hvor han kunne få sagt, hvis der var noget, han syntes var rigtig godt, eller noget, han syntes var rigtig svært. Og så var der sat en ramme for det, i stedet for at det var noget, der flød ud over al den tid, der var. (...) Så de brugte det der med den ramme som en form for både fysisk og mentalt rum.”

(Familieplejekonsulent)

At tage stilling til den tidsmæssige ramme handler også om at overveje, hvornår det er mest optimalt at søge at inddrage barnet, så inddragelsen i videst muligt omfang sker løbende, og når det passer barnet bedst.⁷⁴ Det kan blandt andet handle om, at ”situationsbestemme” inddragelsen ved at være opmærksom på at inddrage barnet i de situationer, hvor barnet har bedst overskud til at indgå i interaktionen. Det kan også handle om, at de voksne er fleksible i forhold til børnenes øvrige gøremål og aktiviteter i hverdagen.⁷⁵ At tilpasse den tidsmæssige ramme kan desuden handle om at justere på varigheden af de situationer, hvor børnene inddrages, så børnene sættes bedst muligt i stand til at deltage.⁷⁶

”Altså både det her med, at det ikke er tvang. Hvis du kun vil sidde med fem minutter, så må man gerne gå efter fem minutter. (...) Og så har vi faktisk også kortet møderne meget ned, fordi vi kunne se, at de kunne ikke helt være i det, det blev simpelthen for langt. Så vi har prøvet sådan at tilpasse det, så det kan blive en hyggestund, og det er noget, de kan være i. Og det oplever vi i hvert fald nu, at vi skal ikke ind og høre børnene. (...) De prioriterer det, og de kan også spørge, om der ikke snart er børnemøde, selvom det er i kalenderen.”

(Medarbejder på børne- og ungehjem)

REDSKAB: Planlæg inddragelse

Redskabet guider fagpersoner i at identificere barnets behov for støtte til at blive inddraget, så inddragelsen kan planlægges og tilpasses med afsæt i viden om barnets behov.

[Find redskabet her.](#)

4. Fokus på STEMME: Tilpas kommunikation og information

Børnene skal opleve, at de voksne kommunikerer på en måde, der er tilpasset deres individuelle forudsætninger, og at de voksne giver brugbar og forståelig information, som støtter dem i at forme og udtrykke deres synspunkter.

Barnets ret til at give udtryk for sine synspunkter og holdninger afhænger ikke af barnets forudsætninger for at deltage, som fx barnets alder eller kommunikative færdigheder. Alle børn har ret til at kunne give udtryk for egne synspunkter. På samme tid er alle børn forskellige, og ethvert barn har individuelle forudsætninger for at kunne danne og udtrykke sine synspunkter.⁷⁷ Det er plejeforældres og personalets opgave at tilpasse kommunikationsformer og information til det enkelte barns specifikke forudsætninger, så barnet understøttes i at forme og udtrykke sine synspunkter.⁷⁸ Det gælder navnlig for yngre børn og børn med funktionsnedsættelser, som i særlig grad kan opleve, at deres inddragelse begrænses af forståelsesmæssige og kommunikative barrierer, men kan også være afgørende i inddragelsen af andre børn.⁷⁹

Dialogkort "Stemme"

Find spørgsmål, der kan igangsætte refleksion og dialog om elementet *stemme*, her.

Kommunikation

Tilpasning af kommunikationsformen skal medvirke til, at barnet forstår det, de voksne kommunikerer, og at barnet har mulighed for at kommunikere sine egne perspektiver tilbage til de voksne.⁸⁰ En central del af at tilpasse kommunikationsformen handler om at tilbyde barnet et bredt spænd af forskellige kommunikationsformer – verbale såvel som nonverbale – så hvert barn får de bedste muligheder for at engagere og udtrykke sig, når de kommunikerer med voksne og eventuelt andre børn.⁸¹

"Inden børnemøder har vi lavet sådan en postkasse, hvor børnene lægger sedler i. Både så de kan huske det, men også så man måske kan tage ting og tanker op, uden at alle behøver at vide, hvem det er. Det synes jeg også har gjort noget godt. Altså, hvis det er en eller anden træls ting, som man måske ikke har lyst til at sige højt, så er der en voksen, der lige tager den med."

(Medarbejder på børne- og ungehjem)

Det kan fx være gavnligt at anvende forskellige kunstneriske udtryksformer, håndarbejde, musik, rollespil, leg og lignende, som en del af kommunikationen med barnet.⁸² Det kan også være gavnligt at gøre brug af understøttende redskaber såsom pikto-grammer, billeder eller kommunikationsteknologier.⁸³ For nogle børn kan det også være en fordel, at der kommunikeres ved hjælp af skrift frem for tale.⁸⁴

”Vi har en tavle, der taler (...), hvor vi ligesom kan kommunikere begge veje. De kan sige, jeg vil gerne noget, og vi kan sige, nu skal I noget. Og så trykker de på en knap, og så har jeg indtalt, hvad piktogrammet betyder. (...) Og der er absolut ingen tvivl om, at vi har en lille mand, der lige nu føler, at når han beder om noget, eller når han efterlyser noget, jamen så forstår vi faktisk, hvad det er, han vil.”

(Plejeforælder)

Det kan også være relevant at gøre brug af observationer af barnets reaktioner og være undersøgende på, hvad barnets reaktioner kan være et udtryk for.⁸⁵ Dette kan særligt være et redskab, i tilfælde hvor muligheden for at føre en samtale med barnet er begrænset, og hvor plejeforældre og personale må søge at nærme sig barnets perspektiver på anden vis.⁸⁶ At anvende barnets reaktioner aktivt i inddragelsen kan kræve, at I er nysgerrige og tålmodige i kommunikationen med barnet og i en slags ”detektivarbejde” søger at sætte jer i barnets sted.⁸⁷

INSPIRATION: Tilvejebringelse af børns perspektiver

Vidensindsamlingen ”Børns perspektiver” indeholder metoder til og eksempler på fagprofessionelles arbejde med at tilvejebringe børns perspektiver.

[Find udgivelsen her.](#)⁸⁸

REDSKAB: Observationer af barnets eller den unges perspektiv

Redskabet er en guide til at planlægge, afholde og følge op på observationer af børns perspektiver.

[Find redskabet her.](#)

Information

En anden forudsætning for, at barnet kan forme sine synspunkter og holdninger, er, at barnet tilbydes tilpasset information.⁸⁹ Når børn bliver fuldt informeret om, hvad der skal ske i deres liv, kan det bidrage til at øge deres oplevelse af indflydelse, autonomi og kontrol i forhold til de valg, der træffes, og dermed øge deres ønske om deltagelse. Når børn omvendt oplever at få mangelfuld information, kan det medføre en oplevelse af manglende inddragelse og resultere i, at barnet oplever angst, forvirring, tristhed og chok såvel som en reduktion i tilliden til de professionelle.⁹⁰

Tilpasset information handler om at reflektere over, hvilken information barnet har brug for om selve inddragelsen for bedst muligt at kunne deltage og for at kunne opleve klarhed i både forløbet og de beslutninger, som træffes af dets plejeforældre eller af personalet på børne- og ungehjemmet.⁹¹ Det gælder, både når inddragelsen sker uformelt i hverdagen og i mere formelle situationer. Det handler blandt andet om at fortælle barnet, hvilken rolle barnet selv har, samt hvem der ud over barnet kommer til at indgå i processen.⁹² Det handler også om at fortælle barnet, hvordan barnets synspunkter vil blive anvendt, hvem der deltager i de beslutninger, som tager afsæt i barnets synspunkter, og hvordan der følges op.⁹³

REDSKAB: Gør mig klar til mit møde

Redskabet har til formål at forberede barnet inden et møde ved at give barnet mulighed for at gøre sig tanker og overvejelser om mødet sammen med nære voksne omkring barnet.

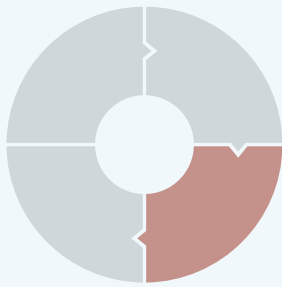
[Find redskabet her.](#)

Det er her væsentligt at være opmærksom på, at den information, som gives, er forståelig for barnet og brugbar, når barnet skal forme og udtrykke sine synspunkter.⁹⁴ I nogle tilfælde vil det fx være gavnligt at efterstræbe at gøre informationen så enkel, kort og præcis som muligt, så det, der formidles, fremstår tydeligt og konkret for både barn og voksen.⁹⁵ Det kan også være et greb løbende at "tjekke ind" sammen med barnet, og sikre sig, at barnet har hørt og forstået aftaler og informationer.⁹⁶

”

"Jeg har en plejefamilie, hvor de er meget optaget af, at den ene af drengene, han er bare udfordret i forhold til at modtage kollektiv besked. Der arbejder de jo med, hvordan de kan sikre, at har han hørt det, eller har han forstået det, eller har han i det hele taget hørt hele sætningen. (...) Der laver de så nogle tjek for at sikre sig, at han ikke kommer til at misse noget. (...) Der er rigtig mange, der bliver snydt af ham, fordi han bare lige sætter et smil op, og så ser han ud, som om han er helt med. Og så tror man, at man har en aftale, eller at der ligesom er forståelse fra hans side, og det er bare slet ikke sikkert."

(Familieplejekonsulent)

5. Fokus på TILHØRER: Lyt aktivt til barnet

Børnene skal opleve, at de voksne på anbringelsesstedet aktivt lytter til dem og søger at forstå deres perspektiver på eget hverdagsliv, samt at de voksne, som træffer beslutninger, hører deres perspektiver.

At kunne tillægge barnets synspunkter vægt i beslutninger om hverdagslivet og at vise barnet, at dets synspunkter tages alvorligt, forudsætter, at de voksne på anbringelsesstedet lytter aktivt, når barnet udtrykker sig, og er undersøgende på at forstå, hvad barnet ønsker og mener. Det forudsætter også, at børnenes synspunkter løbende bringes videre til de voksne, som har den reelle beslutningskompetence over de forhold, som barnet tilkendegiver sine perspektiver omkring.⁹⁷

Dialogkort "Tilhører"

Find spørgsmål, der kan igangsætte refleksion og dialog om elementet tilhører, her.

Åbenhed for at lytte til barnets perspektiv

Børnene skal i hverdagen opleve, at de voksne på anbringelsesstedet er åbne for at lytte til deres perspektiver. Det gælder også, hvis barnets perspektiver udefra set fremstår urealistiske eller fantasifulde, eller hvis barnets indspil ikke umiddelbart er i overensstemmelse med voksenperspektiverne.⁹⁸

”

”Vi prøver at skabe sådan et rum, hvor du må sige, hvad du tænker. Man må gerne ønske en swimmingpool i haven, og vi skal nok skrive det ned også. Altså så er alt ligesom med.”

(Medarbejder på børne- og ungehjem)

Det handler med andre ord om at lægge egne perspektiver og forståelser i baggrunden til fordel for at kunne gå i åben dialog med barnet om, hvad den rette beslutning kan være; hvad der skal til, for at barnets ønsker kan blive til virkelighed, og hvad der eventuelt kan stå i stedet for, hvis barnets ønsker ikke kan imødekommes.⁹⁹

”

”Altså det her med at få startet en dialog omkring, hvad det kan være. Altså det kan være mange ting, men det her med at vise, at man lytter og tager det seriøst. Det kan være 'jeg gider kun at gå i bad en gang om ugen'. Altså 'det kan ikke lade sig gøre, fordi du er teenager, og du er meget aktiv, men hvorfor er det, du ikke gider, og hvordan kan vi løse det?' Fordi nogle gange så kan det jo være meget små ting.”

(Medarbejder på børne- og ungehjem)

I arbejdet med at tage barnets synspunkter alvorligt kan en sondring mellem forskellige perspektiver være et redskab til at skabe bevidsthed om, hvornår barnets eget perspektiv reelt er i spil, og hvornår der er tale om fortolkninger af barnets perspektiv og voksnes perspektiver på barnet.¹⁰⁰ Der kan fx skelnes mellem "barnets perspektiv", som gør sig gældende, når barnet selv udtrykker sine perspektiver, og "børneperspektivet", som er den voksnes blik på barnets tilkendegivelser. Med barnets perspektiv betragter den voksne barnet som eksperten og er udelukkende optaget af, hvad barnet selv tænker, mens den voksne med børneperspektivet tolker det, som barnet udtrykker, ud fra sin egen viden og forståelse.¹⁰¹

”*”Man kan jo sige, at når jeg sidder og snakker med en plejefamilie, så bliver det jo også tit rigtig tydeligt, at jeg ikke har nogen følelser i klemme. Og det er faktisk lidt det, de har brug for hjælp til, at de drøfter det med en, som ikke følelsesmæssigt bliver taget med derhen, hvor de er. Og der kan jeg jo også nogle gange udfordre dem lidt (...) og så få skilt det ad, hvad er barnets behov, og hvad ser I som barnets behov? Er det det samme?”*

(Familieplejekonsulent)

Den rette tilhører

Plejeforældre og personale på børne- og ungehjem har en vigtig rolle i at sikre, at børnenes synspunkter når frem til de personer, som rent faktisk skal træffe beslutninger om børnenes hverdagsliv, hvis børnenes tilkendegivelser af ønsker og behov vedrører forhold, som plejeforældrene eller personalet ikke har mulighed for at træffe beslutning om direkte sammen med barnet.¹⁰² Det er i disse sammenhænge en forudsætning, at det er gennemsigtigt for barnet, hvem der kan træffe hvilke beslutninger om forskellige forhold i barnets hverdagsliv, og hvem der har hvilke roller, når der træffes beslutninger.¹⁰³

”*”Jeg arbejder jo meget med det ud fra sådan et gennemsigtighedsprincip. Det der med at gøre det gennemsigtigt, hvad er det, du har indflydelse på, hvad har vi indflydelse på, og hvad er det også, hvor der er andre professionelle aktører. (...) Det er jo også det her med at gøre det forståeligt for barnet, hvem der egentlig er i barnets liv foruden forældrene og plejeforældrene og dem selv og deres skolelærer osv. Men at det faktisk også er sådan nogle folk som os og socialrådgiverne, og hvad det egentlig er for en rolle, vi har, og de har. Og at de roller er med til at hjælpe.”*

(Familieplejekonsulent)

Arbejdet med at bringe barnets synspunkter videre er blandt andet relevant, når barnet udtrykker ønsker og behov, som det i praksis er en ekstern part såsom en børne- og ungerådgiver, der skal træffe beslutninger om. Her er det vigtigt, at de voksne på anbringelsesstedet sikrer, at barnets synspunkter bringes videre til de rette beslutningstagere, enten ved at plejeforældre eller personale støtter barnet i at tage kontakt til den relevante voksne, eller ved at plejeforældre eller personale som repræsentant for barnet – efter aftale med barnet – videreformidler barnets synspunkter.¹⁰⁴

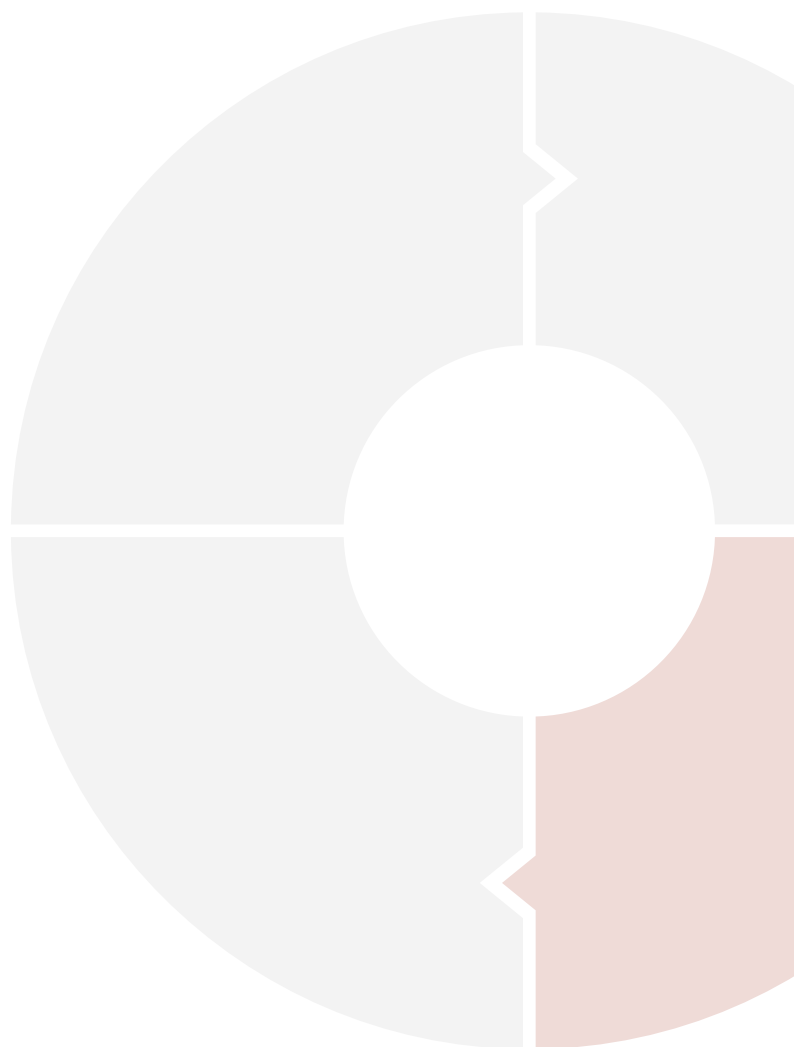
”*”Og hvis barnet måske når en alder, hvor det vil hjem eller et eller andet, så er det jo der, hvor jeg trækker kortet og siger 'jamen det må vi så finde ud af, men det kan jeg simpelthen ikke tage beslutningen om'. Så selvfølgelig er der ting, hvor vi må sige, jamen der må vi så aftale et møde med sagsbehandler eller hvem, det nu er. Så det er også det der med at opfange, når de måske siger noget, og så vide okay, hvornår er det noget, som der er nogen i myndighed, som skal tage sig af.”*

(Plejeforælder)

På børne- og ungehjem handler det også om at have klarhed over, hvordan børnenes tilkendegivelser af idéer og ønsker bæres videre til et beslutningsniveau internt på anbringelsesstedet, hvis ikke beslutningerne kan træffes i den direkte dialog med børnene. Det kan fx være, at en bruttoliste over børnenes forslag tages med til videre drøftelse på personalemøder eller bestyrelsesmøder, hvor der er kompetence til at træffe beslutninger. Det kan også være ved, at en drøftelse af børnenes perspektiver indgår som et fast dagsordenpunkt ved møder mellem personale på børne- og ungehjemmet, hvor børnene ikke er direkte repræsenteret.¹⁰⁵

”Men egentlig kan alle børnene godt lide det [red. børnemøderne], hvor de kan få lov til at komme med nogle ønsker og idéer og tanker om alt muligt fra swimmingpool til aftensmadstider osv. (...), som man så tager med til personalemødet. Og så går vi det igennem, og så kan vi ligesom vende tilbage med, at det her kan godt lade sig gøre. Og hvis det ikke kan lade sig gøre, så hvorfor kan det ikke lade sig gøre?”

(Medarbejder børne- og ungehjem)

6. Fokus på INDFLYDELSE: Anvend barnets synspunkter

Børnene skal opleve, at deres synspunkter tages til indtægt, når der træffes beslutninger om deres hverdagsliv på anbringelsesstedet.

Et centralt led i inddragelsen af børn i deres hverdag under anbringelsen er, at børnenes synspunkter anvendes med passende vægt, når der træffes beslutninger af betydning for deres hverdag.¹⁰⁶ Det vil sige, at de voksne skal være indstillede på, at børnene reelt har indflydelse på de beslutninger, som træffes, og skal handle relevant på børnenes tilkendegivelser af ønsker og behov i hverdagen.¹⁰⁷ Børnene skal altså ikke blot opleve, at de kan udtrykke deres synspunkter. De skal også opleve, at de kan få reel indflydelse på beslutninger af betydning for deres hverdag. Når børn får indflydelse på beslutninger, som træffes om deres liv, kan det blandt andet bidrage til deres oplevelse af at være kompetente aktører i eget liv.¹⁰⁸

Dialogkort "Indflydelse"

Find spørgsmål, der kan igangsætte refleksion og dialog om elementet *indflydelse*, her.

Passende vægt

At være åben for at give barnet indflydelse og medbestemmelse i hverdagen er ikke ensbetydende med, at barnet skal tildeles en position, hvor barnet bestemmer. Barnets synspunkter skal tillægges passende vægt, hvilket betyder, at plejeforældre og personale skal være opmærksomme på, hvilken grad af indflydelse barnet aldersmæssigt og følelsesmæssigt er klædt på til at have på forskellige beslutninger i hverdagen.¹⁰⁹

På samme tid er det plejeforældrenes og personalets opgave at afveje barnets synspunkter i forhold til andre hensyn, så de beslutninger, der træffes, i sidste ende er til barnets bedste. På anbringelsesstedet skal barnets synspunkter i nogle situationer desuden afvejes i forhold til hensynet til andre børns synspunkter og hensynet til fx plejefamilien som helhed.¹¹⁰ Der er altså tale om en til tider vanskelig balance mellem ansvaret som voksne og barnets behov for og ret til at have medbestemmelse og indflydelse i eget hverdagsliv.¹¹¹ Her er det vigtigt at være tydelig over for barnet, om hvad det rent faktisk kan få indflydelse på og hvorfor. Det er også vigtigt at barnet forstår, at det er de voksne, der er ansvarlige for, at beslutninger og indsats er til barnets bedste.¹¹²

"Der er rigtig mange, synes jeg, af de plejeforældre, jeg arbejder med, deres store opgave er faktisk, at børnene får lov at være børn igen. Fordi selvfølgelig skal børnene inddrages, men de har måske i virkeligheden det med sig, at de har været vant til at have for stor en bestemmerrolle."

(Familieplejekonsulent)

Når der er truffet en beslutning, er det centralt for barnets oplevelse af at føle sig hørt, at barnet får en begrundelse for, hvordan dets synspunkter har præget beslutningen.¹¹³ Det er derfor væsentligt at være tydelig over for barnet om, hvorfor den endelige beslutning faldt ud, som den gjorde. Det er også vigtigt, at barnet forstår, hvordan dets synspunkter indgik i vurderingen – og hvorfor barnets ønsker eventuelt ikke er imødekommet.¹¹⁴

”Det er ikke alle ting, der kan lade sig gøre, fordi der er også noget omsorgspligt. Men det her med at italesætte det sammen med børnene og ikke bare sige nej, men så sige hvorfor?”

(Medarbejder på børne- og ungehjem)

REDSKAB: Inden vi afslutter

Redskabet giver barnet mulighed for en tilbagemelding på, hvordan det har oplevet et konkret møde eller en samtale på børne- og ungehjemmet. Redskabet sætter fokus på, om barnet har oplevet at blive lyttet til, fik mulighed for at sige sin mening og ved, hvad der skal ske fremadrettet.

[Find redskabet her.](#)

Aftryk i den skriftlige dokumentation

Som et led i arbejdet med at understøtte, at barnets stemme anvendes og sætter et aftryk på børne- og ungehjemmets eller plejefamiliens løbende beslutninger omkring barnets hverdag, er det også væsentligt, at barnets ønsker og synspunkter er synlige i den skriftlige dokumentation på anbringelsesstedet.¹¹⁵ Det kan være i den skriftlige dokumentation internt på anbringelsesstedet såsom i dagbogsnotater og referater fra møder og samtaler med børnene såvel som i skriftlig kommunikation med aktører uden for anbringelsesstedet såsom barnets børne- og ungerådgiver.¹¹⁶ Det handler om at være opmærksom på at lade barnets egen stemme træde tydeligt frem i den skriftlige dokumentation, så barnet kan genkende sig selv i det skriftlige materiale, der følger barnet under anbringelsen.¹¹⁷

”Og uanset hvad de siger, så bliver det skrevet ind. Det bliver ikke redigeret. Vi kan godt finde på at skrive, at vi vurderer lidt, at vi bliver drillet i situationen. Vi har fx en dreng, som ikke rigtig har noget sprog. Og hvis han er i humør, så siger han det modsatte. Men der skriver vi også, at det er vores vurdering. Men vi skriver det, de siger, og det, synes jeg, er ganske, ganske vigtigt.”

(Medarbejder på børne- og ungehjem)

Her kan det være et greb så vidt muligt at skrive barnets synspunkter ned sådan, som barnet udtrykker disse, og at skrive det tydeligt frem, hvad der er de voksnes eventuelle tolkning af barnets tilkendegivelser.¹¹⁸ Personalet kan også med fordel inddrage barnet aktivt i selve skrivearbejdet, så barnet får mulighed for at læse med og kommentere på skriftlige dokumenter både i udarbejdelsen af dokumenterne og også efterfølgende.¹¹⁹

”Jeg har fx haft et kontaktbarn, der tit kan være ked af det eller har mange tanker, hvor vi så nogle gange har begyndt, at når jeg fx skal sende en mail til rådgiveren, hvor hun så sidder med og kommer med hendes idéer, og så skriver vi det på den måde, hun vil have det sagt, hvor det kan godt være, hun kan finde på at sige 'jeg synes, det er fucking irriterende at gå i skole', men så er det det, vi skriver, altså det er dine ord, så skriver vi det sammen.”

(Medarbejder på børne- og ungehjem)

REDSKAB: Ni skriftlighedsprincipper

Redskabet har til formål at guide fagprofessionelle til at skrive respektfuldt og sagligt om, sammen med eller til børn i sårbare og udsatte positioner.

[Find redskabet her.](#)

REDSKAB: Børnebevidningsbreve

Redskabet guider de voksne på anbringelsesstedet til at gøre brug af børnebevidningsbreve, som kan understøtte barnets livsfortælling og styrke barnet i en samlet oplevelse af "hvem jeg er".

[Find redskabet her.](#)

7. Forhold, som kan påvirke inddragelsen af børnene

Inddragelsen af børn i deres hverdagsliv under en anbringelse vil ofte indgå som en naturlig del af arbejdet med at varetage den daglige omsorg for børnene. Derfor kan der også være forhold, som knytter sig til rammerne for anbringelsen og det daglige omsorgsarbejde, som kan påvirke inddragelsen af børnene. Nedenfor er der skitseret fire forhold, som enten kan fremme eller hæmme jeres muligheder for at arbejde med en inddragende praksis.

1

Match mellem barn og anbringelsessted

Et godt match mellem barn og anbringelsessted er med til at sikre trivsel, kontinuitet og stabilitet for barnet og er en betingelse for det gode samarbejde mellem barnet, barnets forældre og anbringelsesstedet. Det gode match indebærer blandt andet, at anbringelsesstedet har de fornødne rammer og kompetencer til at imødekomme barnets og forældrenes behov og ønsker.¹²⁰ Manglende kompetencer til at håndtere de særlige behov eller udfordringer, som børn kan have, vil ofte få konsekvenser for trivslen og inddragelsen for såvel det enkelte barn som for den samlede børnegruppe.

2

Relationer mellem barnet og de voksne

Opbygning af relationer mellem børn og voksne er kernen i det socialpædagogiske arbejde på anbringelsessteder, uanset om det drejer sig om børne- og ungehjem eller plejefamilier. Studier peger på, at en god relation mellem barnet og de voksne er afgørende for det anbragte barns trivsel og selvtillid.¹²¹ Relationsarbejdet kan på samme tid styrke muligheden for reel inddragelse, idet relationsarbejdet kan betragtes som en forudsætning for, at der kan opbygges den fornødne tillid til, at der løbende kan ske reel inddragelse af børnene.¹²² Relationsarbejdet har en særlig betydning for de børn, som udfordres i etablering af en positiv relation til voksne, fx fordi de tidligere har oplevet udfordringer med relationer, der har manifesteret sig i mistillid.¹²³

3

Samarbejde om barnets hverdagsarenaer

Anbragte børns hverdagsliv foregår som for alle andre børn i forskellige sociale sammenhænge og arenaer.¹²⁴ Anbragte børn har dog en større kompleksitet i deres børne- og hverdagsliv, idet de har flere "hjem", som de rykker rundt mellem, samt at myndighed har indflydelse på deres hverdagsliv. Det er de voksne på anbringelsesstedet, der skal hjælpe børnene med at få sammenhæng i hverdagslivet. De voksne på anbringelsesstedet har en særlig rolle i at understøtte barnets inddragelse, når de samarbejder med andre voksne i barnets hverdag, fx skole, fritidstilbud, forældre mv. Det fremmer barnets inddragelse i beslutninger om sin hverdag og sin fremtid, hvis der er et positivt og løbende samspil mellem de voksne rundt om barnet.

4

Sammenhæng med familie og netværk

Barnets forældre og eventuelt andre familiemedlemmer vil ofte spille en central rolle for barnets hverdagsliv under en anbringelse. Relationen og kontakten til familien og anbringelsesstedets samarbejde, særligt med forældrene, kan således have betydning for, hvad barnet inddrages i, og hvordan det kan inddrages. På tværs af flere studier fremhæves det, at forældresamarbejde under en anbringelse har indflydelse på barnets trivsel og udvikling på anbringelsesstedet. Hvis forældrene aktivt inddrages i deres barns anbringelse og hverdagsliv, har det positiv betydning for, hvordan det går barnet i selve anbringelsesforløbet. Omvendt kan et problemfyldt eller mangelende samarbejde mellem forældre og anbringelsessted medføre en oplevelse hos barnet af at være "splittet" og "en lus mellem to negle".

8. Sådan er inspirationsmaterialet blevet til

Inspirationshæftet til god inddragelse af børn og unge i deres hverdagsliv på anbringelsesstedet er udviklet af Social- og Boligstyrelsen som led i Udviklings- og Investeringsprogrammet for 2023. Hæftet baserer sig på en håndholdt kortlægning af litteratur samt interviews med plejeforældre, familieplejekonsulenter og personale på børne- og ungehjem samt med børn anbragt uden for hjemmet.

Litteraturkortlægning

Formålet med den håndholdte litteraturkortlægning har været at afdække eksisterende viden, herunder kvantitative og kvalitative undersøgelser, om inddragelse af børn og om hverdagslivet for børn på anbringelsessteder. Litteraturkortlægningen har således haft et todelt fokus dels på udgivelser, hvor genstandsfeltet er inddragelse af børn, dels på udgivelser, hvor genstandsfeltet er hverdagslivet på børne- og ungehjem og i plejefamilier med relevans for inddragelse. Der har i litteratursøgningen været et særligt fokus på udgivelser, som beskæftiger sig direkte med inddragelse af anbragte børn i hverdagslivet.

Litteraturen er indkredset ved hjælp af sneboldmetoden. Det vil sige, at ny litteratur løbende er identificeret gennem litteraturhenvisninger i i forvejen kendte udgivelser. Heriblandt er der taget udgangspunkt i udgivelser fra Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv (VBU). Endvidere er der identificeret litteratur gennem kontakt til forskere med viden om inddragelse af børn og hverdagslivet på anbringelsessteder.

Interviews

Interviewene har haft til formål at indhente eksempler på, hvordan plejeforældre og personale på børne- og ungehjem i praksis arbejder med at inddrage børnene, samt perspektiver på mulighederne for inddragelse i hverdagslivet på anbringelsesstederne. Interviewene er gennemført i en kombination mellem enkelt- og gruppeinterviews med personale og ledelse på tre børne- og ungehjem, en leder og seks konsulenter i familieplejen i to kommuner, seks plejeforældre samt 12 børn i alderen 9-17 år anbragt uden for hjemmet – 11 børn fordelt på to af de deltagende børne- og ungehjem samt et barn fra en af de deltagende plejefamilier.

Børne- og ungehjemmene, som har medvirket i interviews, er udvalgt på baggrund af data fra Tilbudsportalen, herunder oplysninger om antallet af pladser samt resultater af tilsynsbesøg. De tre børne- og ungehjem er udvalgt, fordi de har et relativt højt antal pladser samt positive tilsynsresuméer blandt andet i forhold til temaet "Sundhed og trivsel", der rummer tilsynskriterier for inddragelse. De enkelte børne- og ungehjem har udvalgt medarbejdere og ledelsesrepræsentanter samt børn og unge til at indgå i interviews.

De to kommuner, som har medvirket til interviews med familieplejekonsulenter og plejefamilier, er blandt andet udvalgt ud fra et ønske om repræsentation fra både Øst- og Vestdanmark. Hver kommune har udpeget ledere og familieplejekonsulenter til at indgå i gruppeinterviews, hvorefter de deltagende familieplejekonsulenter har henvist til de deltagende plejefamilier.

Tak til alle de medvirkende.

9. Litteraturliste

- Ankestyrelsen (2021). *Inddragelse af børn og unge ved valg af indsats og opfølgning*. <https://ast.dk/publikationer/inddragelse-af-born-og-unge-ved-valg-af-indsats-og-opfolgning>
- Ankestyrelsen (2023). *Beslutninger i et barns hverdag under en anbringelse*. <https://ast.dk/publikationer/beslutninger-i-et-barns-hverdag-under-en-anbringelse>
- Antczak, H. B. & Steensbæk, S. (2020). *Samtaler med unge: At balancere mellem relation og myndighed*. Akademisk Forlag.
- Bengtsson, T. T. & Henze-Pedersen, S. (2022). Børn og unges inddragelse i myndighedssagsbehandling på børne- og ungeområdet: En vidensindsamling under Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv. VIVE. <https://www.vive.dk/da/udgivelser/boern-og-unges-inddragelse-i-myndighedssagsbehandling-paa-boerne-og-ungeområdet-yz-2y8pv1/>
- Børns Vilkår (u.å.). *Elevinddragelse*. Børns Vilkår. <https://bornsvilkar.dk/skolefravaer/til-laere-re-og-paedagoger/elevinddragelse/>
- Børns Vilkår (u.å.a). *Børns Vilårs børne- og ungesyn*. <https://bornsvilkar.dk/om-boerns-vilkaar/vaerdi-er/boernesyn/>
- Børns Vilkår (u.å.b.). *Bedre børneinddragelse i sagsbehandling – barnets perspektiv*. <https://bornsvilkar.dk/bedre-boerneinddragelse/barnets-perspektiv/>
- Børnerådet (2016). *Håndbog i børneinddragelse*. https://www.boerneraadet.dk/media/1alcqxat/brd_ha-ndbog_i_boerneinddragelse_2016_web.pdf
- Børnerådet (u.å.). *Børnerådets børnesyn*. <https://www.boerneraadet.dk/om-boerneraadet/saadan-arbejder-boerneraadet/boerneraadets-boernesyn/>
- Danneskiold-Samsøe, S. (2022). Plejefamilieanbringelse. I Henriksen, Eske A. K., Nielsen, H. S. & Antczak H. B. (Red.) *Socialfagligt arbejde med anbringelser*. Akademisk Forlag.
- Egelund, T. og Jakobsen, T. B. (2009). *Omsorg for anbragte børn og unge: Døgninstitutionens hverdag og vilkår*. Akademisk Forlag.
- Fjordside, S. (2021). *Praksislogikker og børnesyn: Et feltanalytisk blik på det sociale arbejde med anbragte børn og unge*. Ph.d.-afhandling, Roskilde Universitet.
- Galaasen, E. Grostøl, M. Hansen, M. W. Kvaran, I. & Michelsen, V. (2012). *FN's Børnekonvention og socialpædagogikken: Børn anbragt uden for hjemmet*. Nordisk Forum for Socialpædagogik.
- Hart, R. (1992). *Children's Participation: From Tokenism to Citizenship*. UNICEF International Child Development Centre.
- Henze-Pedersen, S. & Bengtsson, T. T. (2024). *Developing a model for child participation in child welfare services*. Child & Family Social Work, OnlineFirst. Lokaliseret på: <https://doi.org/10.1111/cfs.13150>
- Højbjerg, L. (2022). *Socialt arbejde med børn, unge og familier*. Hans Reitzels Forlag.
- Jensen, B. S. (2014). *Inddragelse af udsatte børn og unge i socialt arbejde: Reel inddragelse eller symbolsk retorik?* Aalborg Universitet.

- Jensen, B. S. (2015). Støtte til inddragelse er central. *Vera: tidsskrift for pædagoger* (73).
- Kornerup, I. & Petersen, M. (2021). Veje til deltagelse. I Petersen, M. & Kornerup, I. (Red.) *Børn som deltagere i professionel praksis: Åbninger, muligheder og rettigheder*. Hans Reitzels Forlag.
- Larsen, M. (2022). *Blikke fra dem du skriver om – børn og unges aktindsigt*. København: Akademisk Forlag.
- Lavaud, A. M. (u.å.). "Men du er et barn, kære ven" – når anbragtes ønsker udgrænses som virkelighedsfjerne. <https://dpt.dk/tema-numre/2023-1/men-du-er-et-barn-kaere-ven-naar-anbragtes-oensker-udgraenses-som-virkelighedsfjerne/>
- Lundy, L. (2007). "Voice" is not enough: Conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *British Educational Research Journal*, Vol. 33(6).
- McPherson, L., Vosz, M., Gatwiri, K., Parmenter, N., Macnamara, N., Mitchell, J. & Tucci, J. (2021). *What does research tell us about young people's participation in decision making in residential care? A systemic scoping review*.
- Nielsen, H. S. (2022). Døgninstitutioner og socialpædagogiske opholdssteder. I Henriksen, A. E., Nielsen, H. S. & Antczak, H. B. (Red.) *Socialfagligt arbejde med anbringelser*. Akademisk Forlag.
- Nørrelykke, H. og Hansen, B. (2018). *Professionelle samtaler og empatiske relationer*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Partnerskab om Børnene Først (2023). *Anbefalinger om børneinddragelse i sagsbehandlingen*. Social- og Boligstyrelsen.
- Paulsen, V. (2016). *Ungdommers erfaringer med medvirkning i barnevernet*. Fontene Forskning 1/20, 16. årgang, Vol. 9.
- Rambøll (2018). *Anbragte børn og unges trivsel 2018*. <https://viden.sl.dk/media/9385/rapport-anbragte-boern-og-unges-trivsel-2018-d4771296.pdf>
- Rasmussen, P. S., Villumsen A. M. & og Rossen, C. V. (2023). *Metoder til at inddrage børn med autisme og ADHD i myndighedssagsbehandling*. VIVE.
- Schwartz, I. (2007). *Børneliv på døgninstitution: Socialpædagogik på tværs af børns livssammenhænge*. Nordiske Udkast, 35(2).
- Schwartz, I. & Warming, H. (2023). Børnesyn og inddragelse. *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, Tema-nummer: Inddragelse af børn og unge i udsatte positioner – konflikter og dilemmaer, 2023(1).
- Shier, H. (2001). *Pathways to participation: openings, opportunities and obligations*. *Children & Society*, 15(2), pp. 107–117. <https://doi.org/10.1002/chi.617>.
- Socialstyrelsen (2019). *Håndbog for det gode anbringelsesforløb i familiepleje*. (2. udg.). <https://www.sbst.dk/udgivelser/2019/haandbog-for-det-gode-anbringelsesforloeb-i-familiepleje>
- Socialstyrelsen (2022a). *Den gode anbringelse – Videns- og praksiserfaring*. Odense: Social- og Boligstyrelsen.
- Socialstyrelsen (2022b). *Inddragelse af børn og unge med autisme i egen sag: Et inspirationsmateriale*. <https://www.sbst.dk/udgivelser/2023/inddragelse-af-boern-og-unge-med-autisme-i-egen-sag>
- Social- og Boligstyrelsen (2023c). *Håndbog om barnets lov*. https://www.sbst.dk/Media/638352178608064904/Ha%C2%B0ndbog%20om%20barnets%20lov_SBST_.pdf

Social- og Boligstyrelsen (2024a). *Anbefalinger til god kvalitet i anbringelsen: Introduktion*. <https://www.sbst.dk/Media/638477357979530837/Introduktion%20til%20anbefalinger%20til%20god%20kvalitet%20i%20anbringelse.pdf>

Social- og Boligstyrelsen (2024b). *Laura Lundys model for børneinddragelse – målrettet myndighedsområdet: Videnstema fra Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv*. <https://www.sbst.dk/udgivelser/2024/laura-lundys-boerneinddragelsesmodel-maalrettet-myndighedsomraadet>

Social- og Boligstyrelsen (2024c). *Anbefalinger om den gode anbringelse*. <https://www.sbst.dk/udgivelser/2024/anbefalinger-om-den-gode-anbringelse>

Social- og Ældreministeriet (2021). Aftale mellem regeringen og Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet og Kristendemokraterne om reformen Børnene Først. https://www.sm.dk/Me-dia/638458470388233831/Aftaletekst_Boerne_Foerst_maj2021_UA.pdf

Steensbæk, S., Antczak, H. B., Ebsen, F. C. & Mackrill, T. (2019). *Vidensnotat om myndighedssamtaler mellem unge og socialarbejdere*. København: Københavns Professionshøjskole.

Sæbjørnsen, S. E. N. & Willumsen, E. (2017). *Service user participation in interprofessional teams in child welfare in Norway: vulnerable adolescents' perceptions*. *Child and Family Social Work*, 22(1995), 43–53. <https://doi.org/10.1111/cfs.12242>

Tusla – Child and Family Agency (2016). *Child and Youth Participation Toolkit*.

Villumsen, A. M., Nicolajsen, J. S. & Kitchen, K. H. F. (2024). *Børns perspektiver: Fagprofessionelles arbejde med at tilvejebringe børns perspektiver*.

Vidensindsamling i regi af Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv.

Warming, H. (2011). *Børneperspektiver: Børn som ligeværdige medspillere i socialt og pædagogisk arbejde*. Akademisk Forlag.

Warming, H., Fjordside, S. & Lavaud, M. A. (2017). *Det dobbelte blik: Se styrkerne i det særlige hos børn og unge i udsatte positioner*. Akademisk Forlag.

Lovgivning

Bekendtgørelse af barnets lov [barnets lov]. LBK nr. 83 af 25/01/2024. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/721>

Bekendtgørelse af FN-konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder [FN's Børnekonvention]. BKI nr. 6 af 16/01/1992. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/1992/6>

Bekendtgørelse af lov om voksenansvar for anbragte børn og unge [voksenansvarsloven]. LBK nr. 1006 af 30/08/2024. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/1006>

Forslag til barnets lov, LSF 93, fremsat den 29. marts 2023. <https://forum.prod.sitad.dk/>

Vejledning om voksenansvar for anbragte børn og unge. VEJ nr. 10229 af 17/12/2019. <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2019/10229>

10. Slutnoter

- 1 Barnets lov, 2024
- 2 Social- og Boligstyrelsen, 2023c; Social- og Ældreministeriet, u.å.
- 3 Social- og Boligstyrelsen, 2023c; Social- og Ældreministeriet, u.å.
- 4 Vejledning om voksenansvar for anbragte børn og unge, pkt. 47; Social- og Boligstyrelsen, 2024a
- 5 Social- og Boligstyrelsen, 2024a
- 6 Ankestyrelsen, 2023
- 7 McPherson et al., 2021
- 8 Socialstyrelsen, 2022a
- 9 Voksenansvarsloven, 2024
- 10 Barnets lov, 2024
- 11 Barnets lov, 2024
- 12 Forslag til barnets lov, LSF 93, fremsat den 29. marts 2023, bemærkninger til de enkelte bestemmelser, § 5
- 13 Barnets lov, 2024
- 14 Warming, 2011
- 15 Nielsen, 2009
- 16 Jensen, 2014; Børns Vilkår, u.å.
- 17 Kornerup og Petersen, 2021
- 18 Jensen, 2015
- 19 Kornerup & Petersen, 2021; Børns Vilkår, u.å.
- 20 Ankestyrelsen, 2023
- 21 Ankestyrelsen, 2023
- 22 Ankestyrelsen, 2023
- 23 Ankestyrelsen, 2023
- 24 Ankestyrelsen, 2023
- 25 Ankestyrelsen, 2023; Interviews med plejeforældre
- 26 Ankestyrelsen 2023; Interviews med familieplejekonsulenter
- 27 Jensen, 2014; Jensen, 2015
- 28 Jensen, 2014; Interviews med personale på børne- og ungehjem; Interviews med plejeforældre
- 29 Danneskiold-Samsøe, 2022
- 30 Egelund & Jakobsen, 2009; Nielsen, 2022; Galaasen et al., 2012
- 31 Interviews med familieplejekonsulenter; Interviews med personale på børne- og ungehjem; Jensen, 2014
- 32 Børnerådet, 2016
- 33 Interviews med plejeforældre; Interviews med personale på børne- og ungehjem
- 34 Lundy, 2007; Social- og Boligstyrelsen, 2024b; Tusla, 2016; Partnerskab om Børnene Først, 2023
- 35 Lundy, 2007; Social- og Boligstyrelsen, 2024b; Tusla, 2016; Partnerskab om Børnene Først, 2023
- 36 Tusla, 2016
- 37 Henze-Pedersen & Bengtsson, 2024
- 38 Social- og Boligstyrelsen, 2024b
- 39 Lundy, 2007
- 40 Lundy, 2007
- 41 Lundy, 2007
- 42 Social- og Boligstyrelsen, 2024b
- 43 Tusla, 2016; Partnerskab om Børnene Først, 2023; Socialstyrelsen, 2022b
- 44 Socialstyrelsen, 2022b
- 45 Social- og Boligstyrelsen, 2023c; Social- og Ældreministeriet, u.å.
- 46 Bengtsson & Henze-Pedersen, 2022; McPherson et al., 2021; Schwartz & Warming, 2023
- 47 Partnerskab om børnene Først, 2023
- 48 Social- og Boligstyrelsen, 2024a; Social- og Boligstyrelsen, 2023c
- 49 Social- og Boligstyrelsen, 2024b
- 50 Partnerskab om Børnene Først, 2023
- 51 Børnerådet, u.å.
- 52 Børns vilkår, u.å.a.
- 53 Warming, Fjordside & Lavaud, 2017
- 54 Warming, Fjordside & Lavaud, 2017
- 55 Lundy, 2007; Paulsen, 2016
- 56 Social- og Boligstyrelsen, 2024b
- 57 Lundy, 2016; Social- og Boligstyrelsen, 2024b
- 58 Tusla, 2016; Partnerskab om Børnene Først, 2023; Shier, 2001; Lundy, 2007; Social- og Boligstyrelsen, 2024b

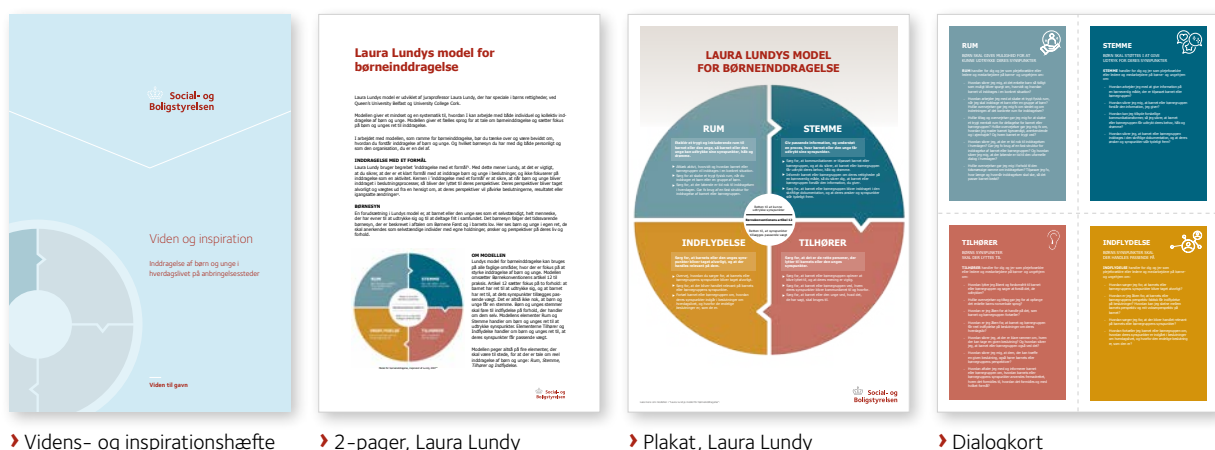
- 59 Tusla, 2016
- 60 Lundy, 2007; Bengtson & Henze-Pedersen, 2022
- 61 Ankestyrelsen, 2021; Bengtson & Henze-Pedersen, 2022; Social- og Boligstyrelsen, 2024b
- 62 Interviews med personale på børne- og ungehjem; Interviews med plejeforældre
- 63 Interviews med personale på børne- og ungehjem; Interviews med plejeforældre
- 64 Interviews med plejeforældre; Interviews med familieplejekonsulenter; Interviews med personale på børne- og ungehjem
- 65 Social- og Boligstyrelsen, 2024b
- 66 Ankestyrelsen, 2021; Interviews med personale på børne- og ungehjem
- 67 Tusla, 2016; Bengtson & Henze-Pedersen, 2022; Paulsen 2016; Interviews med personale på børne- og ungehjem; Ankestyrelsen 2021; Bengtson & Henze-Pedersen, 2022; McPherson et al., 2021
- 68 Interviews med personale på børne- og ungehjem
- 69 Interviews med plejeforældre
- 70 Interviews med plejeforældre
- 71 Bengtson & Henze-Pedersen, 2022; Interviews med familieplejekonsulenter; Interviews med plejeforældre
- 72 Partnerskab om Børnene Først, 2023; Tusla, 2016
- 73 Interviews med familieplejekonsulenter
- 74 Tusla, 2016; Interviews med personale på børne- og ungehjem
- 75 Interviews med plejeforældre; Interviews med personale på børne- og ungehjem
- 76 Ankestyrelsen 2021; Tusla, 2016; Interviews med personale på børne- og ungehjem
- 77 Lundy, 2007; Partnerskab om Børnene Først, 2023; Tusla, 2016
- 78 Lundy, 2007; Partnerskab om Børnene Først, 2023; Shier, 2001
- 79 Bengtson & Henze-Pedersen, 2022
- 80 Tusla, 2016; Partnerskab om Børnene Først, 2023
- 81 Tusla, 2016; Partnerskab om Børnene Først, 2023
- 82 Tusla, 2016; Partnerskab om Børnene Først, 2023
- 83 Interviews med plejeforældre; Interviews med personale på børne- og ungehjem
- 84 Tusla, 2016; Interviews med personale på børne- og ungehjem; Interviews med familieplejekonsulenter
- 85 Socialstyrelsen, 2022b; Interviews med familieplejekonsulenter; Interviews med plejeforældre
- 86 Socialstyrelsen, 2022b
- 87 Socialstyrelsen, 2022b; Interviews med familieplejekonsulenter; Interviews med plejeforældre
- 88 Villumsen, Nicolajsen & Kitchen, 2024
- 89 Tusla, 2016; Lundy, 2007
- 90 Bengtsson & Henze-Pedersen, 2022
- 91 Partnerskab om Børnene Først, 2023
- 92 Tusla, 2016; Ankestyrelsen 2021; Bengtson & Henze-Pedersen, 2022
- 93 Partnerskab om Børnene Først, 2023
- 94 Social- og Boligstyrelsen, 2024b
- 95 Interviews med plejeforældre
- 96 Interviews med familieplejekonsulenter; Tusla, 2016
- 97 Lundy, 2007
- 98 Interviews med personale på børne- og ungehjem; Lavaud, u.å.
- 99 Social- og Boligstyrelsen, 2024b
- 100 Social- og Boligstyrelsen, 2024b; Warming, 2011
- 101 Social- og Boligstyrelsen, 2024b; Børns vilkår, u.å.b.
- 102 Social- og Boligstyrelsen, 2024b
- 103 Social- og Boligstyrelsen, 2024b; Interviews med familieplejekonsulenter
- 104 Interviews med plejeforældre; Interviews med familieplejekonsulenter
- 105 Social- og Boligstyrelsen, 2024b; Interviews med personale på børne- og ungehjem
- 106 Børnekonventionens artikel 12
- 107 Social- og Boligstyrelsen, 2024b
- 108 Ankestyrelsen, 2021; Jensen, 2014
- 109 Lundy, 2007
- 110 Interviews med plejeforældre; Interviews med personale på børne- og ungehjem
- 111 Lundy, 2007; Interviews med familieplejekonsulenter
- 112 Kornerup og Petersen, 2021; barnets lov, § 7
- 113 Ankestyrelsen, 2021

- 114 Lundy, 2007; Sæbjørnsen & Willumsen, 2017; Jensen, 2014; Højbjerg, 2022; Ankestyrelsen, 2021; Interviews med personale på børne- og ungehjem
- 115 Social- og Boligstyrelsen, 2024b
- 116 Interviews med plejeforældre; Interviews med personale på børne- og ungehjem
- 117 Nørlykke & Hansen, 2018
- 118 Interviews med personale på børne- og ungehjem
- 119 Larsen, 2022; Interviews med personale på børne- og ungehjem; Interviews med plejeforældre

- 120 Socialstyrelsen, 2019
- 121 Rambøll, 2018; Sæbjørnsen & Willumsen, 2017
- 122 Lundy, 2007; Tusla, 2016; Steensbæk et al., 2019; Antczak & Steensbæk, 2020; Bengtsson & Henze-Pedersen, 2022
- 123 Rasmussen, Villumsen & Rossen, 2023
- 124 Schwartz, 2007

Inspirationspakke til inddragelse på anbringelsessteder

Find den samlede inspirationspakke her.

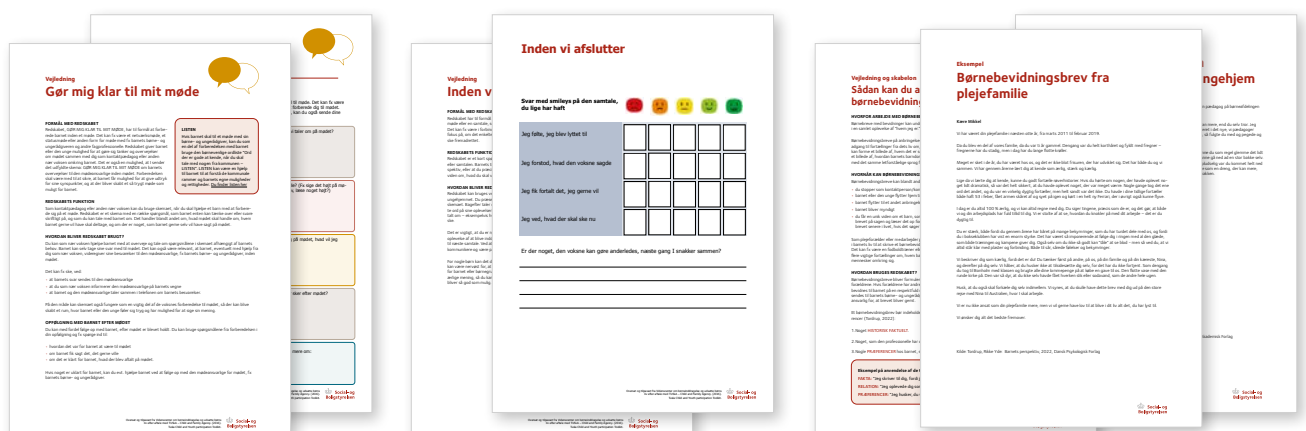

› Videns- og inspirationshæfte

› 2-pager, Laura Lundy

› Plakat, Laura Lundy

› Dialogkort

› Gør mig klar til mit møde

› Inden vi afslutter

› Børnebevidningsbrev

Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.sbst.dk

April 2025